

VIŠI PRIVREDNI SUD

STEČAJ

RAZLUČNI – ZALOŽNI POVJERILAC U STEČAJU I PRENOS POTRAŽIVANJA

Prenosom potraživanja u stečaju i upisom u tabelu prijavljenih potraživanja prijemnika (novog povjerioca), razlučni – založni povjerilac (ustupilac) je izgubio status razlučnog – založnog povjerioca.

Iz obrazloženja:

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je tužbeni zahtjev tužioca za utvrđenje osnovanosti osporavanja potraživanja tužene prema tužiocu u ukupnom iznosu od 1.080.056,41 KM; utvrđenje da je osnovano osporavanje razlučnog prava tužene na nekretninama iz Ugovora o hipoteci pobliže navedene u izreci prvostepene presude radi naplate novčanog potraživanja tuženog u iznosu 254.688,80 KM prema dužniku „B.” a.d. Z. u stečaju i iznosa i potraživanja tužene u iznosu od 825.367,61 KM prema dužnik „B.” a.d. Z. u stečaju, što je tužena dužna priznati i trpiti, uz naknadu troškova parničnog postupka.

U konkretnom slučaju nesporno je da tužena nema nikakvo novčano potraživanje prema tužiocu kao stečajnom dužniku, odnosno nema novčano potraživanje koje tim založnim pravom obezbjeđeno, već ima založno pravo na nepokretnim stvarima založnog dužnika (tužioca) o kojima se vodi javni registri.

Odredbom člana 92. Zakona o stečaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 16/16) je propisano da povjerioci koji imaju razlučno pravo na nekom predmetu stečajne mase ovlaštani su na odvojeno namirenje iz predmeta razlučnog prava za glavno potraživanje, kamate i troškove u skladu sa odredbama člana od 186. do 195. Zakona o stečaju. Razlučni povjerioci su: hipotekarni povjerioci, povjerioci koji su zakonom, pljenidbom, sporazumom pred sudom ili pravnim poslom stekli neko založno pravo, povjerioci kojima je stečajni dužnik radi obezbjeđenja prenio neko pravo i povjerioci kojima pripada pravo zadržavanja.

Založni povjerioci su povjerioci koji imaju založno pravo na stvarima ili pravima stečajnog dužnika o kojima se vode javne knjige ili registri, a nemaju novčano potraživanje prema stečajnom dužniku koje je tim založnim pravom obezbijeđeno. Odredbom člana 100. Zakona o stečaju je propisano da se rješenjem o otvaranju stečajnog postupka pozivaju povjerioci da u roku od 30 dana od dana objave u Službenom glasniku Republike Srpske prijave svoja potraživanja.

Zakon o stečaju ne pravi razliku između razlučnih povjerilaca i založnih povjerilaca koji imaju stvarnopravno sredstvo obezbjeđenja na nekoj stvari ili pravu koje ulazi u stečajnu masu. Iz navedenog proizilazi da je tužena ovlaštena da podnese prijavu potraživanja u postupku koji se vodi nad B. a.d. Z. u stečaju, i da podnese prijavu kojom prijavljuje razlučno pravo na nekretninama tužioca koji je u stečaju. Tužilac je založio svoje nekretnine za obaveze koje treća lica („B.” a.d. Z. u stečaju) imaju prema tuženoj. Založno pravo je stvarno pravo na tuđoj stvari. Zasniva se na određenoj stvari ili pravu kao zalog na osnovu pravnog posla, sudske odluke ili zakona i predstavlja jednu vrstu stvarnog obezbjeđenja kako je propisano članom 145. Zakona o stvarnim pravima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 124/08-107/19).

Vještačenjem je utvrđeno da je potraživanje navedeno u razlučnoj prijavi potraživanja na nepokretnostima u stečajnom postupku nad „M.” d.o.o. broj 06/1.06/0703-471-772/2019 od dana 18.10.2019. godine isto potraživanje koje je prijavljeno i u stečajnom postupku „B.” a.d.

Poreska ... ustupila je svoje cjelokupno potraživanje koje joj je bilo priznato u stečaju nad „B.“, trećem licu tj. privrednom društvu P. d.o.o. F., a što proizlazi iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke od 07.04.2023. godine uz koji je priloženo i rješenje Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 St 025717 13 St od 23.03.2023. godine kojim se mijenja deseta izmijenjena tabela priznatih i osporenih potraživanja u stečaju nad B., tako što se u odnosnom dijelu, umjesto Poreske ..., upisuje „P.“ d.o.o. F. na osnovu priloženog uz taj nalaz Ugovora o ustupanju potraživanja zaključenog između Poreske ... i „P.“ d.o.o. Foča kao i priloženog uz taj nalaz obavještenja o promjeni povjerioca od 04.08.2022. godine koje je u stečaju nad B. podnijela Poreska

Odredbom člana 173. stav 4. Zakona o stečaju je određeno da iznos i rang priznatih potraživanja, upisan u tabelu prijavljenih potraživanja, ima dejstvo pravosnažne presude.

Obzirom da je Poreska .. prenijela svoje novčano potraživanje koje je imala prema privrednom društvu „B.“ u stečaju na „P.“ d.o.o. F. i kako je rješenjem Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 St 025717 13 St od 23.03.2023. godine izmijenjena tabela priznatih i osporenih potraživanja u stečaju nad B. i umjesto Poreske ... upisan „P.“ d.o.o. F., onda se nesumnjivo može zaključiti da tužena Poreska ... nije više povjerilac u stečajnom postupku koji se vodi nad imovinom „B.“ Z., već je to sada „P.“ d.o.o. F.. Poreska .. više nema potraživanje prema privrednom društvu B. u stečaju, jer ga je prenijela na privredno društvo „P.“ d.o.o. F. koje je sada upisano u tabelu priznatih i osporenih potraživanja u stečaju nad B..

Hipotekarni povjerilac može prenijeti svoje potraživanje prema dužniku na treće lice i zajedno sa potraživanjem na to lice prelazi hipoteka kao akcesorno pravo (član 437. stav 1. ZOO). Zato nije potreban pristanak dužnika i dovoljno je dužnika samo o tome obavijestiti. Ukoliko je na neki od zakonom predviđenih načina prestalo potraživanje založnog povjerioca, kao u konkretnom slučaju prenosom potraživanja, to založni povjerilac više nema potraživanje koje je bilo predmet obezbjeđenja, pa time ni pravo prioritnog namirenja po osnovu upisanog založnog prava kao akcesornog prava.

Da bi se povjerilac u stečajnom postupku mogao legitimisati kao razlučni on mora prema stečajnom dužniku imati pravnovaljano potraživanje, da je to potraživanje obezbijeđeno pravom zaloge. Kako tužena više nema novčano potraživanje prema stečajnom dužniku „B.“ Z., a koje je obezbijeđeno založnim pravom na nekretninama tužioca, to je tužena izgubila status razlučnog, odnosno založnog povjerioca, te se ne može odvojeno namirivati u postupku stečaja nad tužiocem.

(iz presude Višeg privrednog suda broj 59 0 Ps 038250 24 Pž od 09.02.2024. godine)

*autor sentence: Bogdan Gajić,
sudija Višeg privrednog suda*